

ArPro
ARAŞTIRMA & PROJE

Plastik Sektörü

SEKTÖR İZLEME VE STRATEJİK KARAR VERME RAPORU

Sayı 01 | Haziran 2026 | Veri dönemi: 2025-01 / Mart 2026

DANIŞMAN
PROF.DR. SADI UZUNOĞLU

VERİ, MODELLEME VE ANALİZ DANIŞMANLARI
ERTUĞRUL TÜRKSEVER • ALİHAN EYÜP KOCAOĞLU

EKONOMETRİK DANIŞMANLAR
SERAP DURSUN • BUSE TOPAOĞLU

www.arpro.com.tr

Bu rapor kamuya açık resmi istatistikler ve kurumsal kaynaklar temel alınarak hazırlanmıştır.
Yatırım tavsiyesi değildir.

1 Yönetici Özeti

98

Reel Ciro

2025-01=100

%74.6

Kapasite Kul.

Kauçuk-Plastik

49.2

Sektörel PMI

2026-05 · eşik 50

-4.4 mlr\$

Dış Denge 2025

Fasıl 39 açığı

Türkiye plastik sektörü, 2025-2026 döneminde maliyet baskısı ile ihracat odaklı dayanıklılığın bir arada görüldüğü kritik bir eşikte bulunuyor. Kauçuk-plastik ciro endeksi dönem boyunca %38 artmış görünse de, aynı dönemde sektör ÜFE'si %41 yükseldi; ciroyu enflasyondan arındırdığımızda reel ciro Mart 2026'da 98 seviyesine, 2025 başının bir miktar altına geriliyor. Dolayısıyla nominal büyümenin önemli bölümü fiyat etkisinden kaynaklanıyor; reel üretim hacmi yatay-zayıf bir görünüm sergiliyor.

Küresel cephede PlasticsEurope verilerine göre dünya plastik üretimi 2024'te 430,9 milyon tona yükselirken, Avrupa'nın payı %12'ye geriledi; Çin %34,5 ile küresel üretimin lideri konumunu pekiştirdi. Türkiye ise yıllık ~10 milyon ton üretimiyle Avrupa'nın önde gelen üreticilerinden biri olmayı sürdürüyor; fakat hammaddenin yaklaşık %85'inin ithalatla karşılanması, sektörü her küresel fiyat şokuna açık bırakıyor. İç piyasada takipteki kredi oranının %1.6'den %2.7'e yükselmesi ve yüksek finansman maliyeti, 2026'nın temel risk başlıkları olarak öne çıkıyor.

Bu sayıda dört ileri analiz, bu tabloyu sayısallaştırıyor (Bölüm 4 devamı): geliştirdiğimiz Erken Uyarı / Nowcast Endeksi (CAI/EWI) sektörün gerçek-zamanlı nabzını ve daralma sinyallerini izliyor; maliyet geçişkenliği analizi üretici fiyatlarının ağırlıkla kur tarafından sürüklendiğini (geçişkenlik ~1,13), petrolün ise Çin arz fazlası nedeniyle doğrudan yansımadığını gösteriyor; ihracat modeli ise AB sanayi talebinin belirleyiciliğini ve reel kurda ~%12 değerlenmenin yarattığı sessiz rekabet erozyonunu ortaya koyuyor. Öne çıkan ileri-bakış riski: 2026 Hürmüz/İran petrol şoku kalıcılaşırsa Brent kanalı kur baskısına eklenip maliyeti çift kanala taşıyabilir.

Ana Mesaj – Sektör Görünümü ve İzlenecekler

Sektör daralmadan ziyade yatay-ılımlı bir görünümde; ancak büyümenin niteliği zayıf ve büyük ölçüde fiyat/kur etkili. Maliyet riskinin ana kaynağı kur; 2026 petrol şoku ise ileriye dönük ek (çifte baskı) riskidir. İhracat dış talebe (AB) bağımlı, reel kur değerlenmesi rekabeti zorluyor. Önümüzdeki dönemde izlenmesi gereken dört gösterge: EWI erken uyarı eşiği, Sektörel PMI'nın 50 eşiği, kur (FX) geçişkenliği ve takipteki kredi oranı.

2 Dünya Plastik Sektörü

Üretim, Talep ve Kapasite

PlasticsEurope'un 'Plastics – the Fast Facts 2025' verilerine göre küresel plastik üretimi 2024'te 430,9 milyon tona ulaştı (2023: 413,8 Mt, ~%4 artış). Bölgesel dağılımda Çin %34,5 ile lider; Kuzey Amerika %16,3, AB27+3 ise %12,0 pay aldı. Avrupa üretimi 2018'deki 60,2 Mt'tan 2024'te 54,6 Mt'a geriledi – yüksek enerji maliyetleri ve Asya kaynaklı kapasite fazlası Avrupa'yı baskılıyor. Polimer kırılımında PP %19, toplam PE ~%23, PVC %12,8 ve PET %6,2 ile öne çıkıyor.

Kaynak: PlasticsEurope, 'Plastics – the Fast Facts 2025', Ekim 2025. plasticseurope.org

Hammadde, Petrol ve 2026 Görünümü

Polimer fiyatları, buhar krakerlerinde etilen/propilen üzerinden petrol ve nafta fiyatlarına yapısal olarak bağlıdır. 2025 boyunca EIA, Brent'in 2026'da ~52 \$/varile gerilemesini öngörüyordu (OPEC+ arz artışı). Ancak bu baz senaryo, 2026 başında patlak veren Hürmüz Boğazı krizi / İran savaşı ile tersine döndü: Brent 8 Mart 2026'da 100 doları aştı ve zirvede ~120 dolara ulaştı. IEA olayı 'petrol piyasası tarihinin en büyük arz kesintisi' olarak niteledi. Bu şok, 2026 için maliyet görünümünü aşağı yönlüden yukarı yönlü riske çevirdi.

Kaynak: U.S. EIA, Short-Term Energy Outlook (2025); 2026 Strait of Hormuz crisis – Al Jazeera, CNBC, IEA (2026).

İlgili kaynak: [2026 Strait of Hormuz crisis – oil price timeline \(CNBC\)](#)

Regülasyon ve Sürdürülebilirlik

AB tarafında Ambalaj ve Ambalaj Atığı Tüzüğü (PPWR) 11 Şubat 2025'te yürürlüğe girdi ve büyük ölçüde 12 Ağustos 2026'dan itibaren uygulanacak; 2030'dan itibaren ambalaj türüne göre %30–65 geri dönüştürülmüş içerik zorunluluğu getiriyor. Geri dönüştürülmeyen plastik ambalaj için uygulanan 0,80 €/kg AB öz kaynak katkısının 2028'de 1,00 €/kg'a çıkarılması öneriliyor. BM Küresel Plastik Anlaşması süreci ise INC-5.2 (Ağustos 2025) ve INC-5.3 (Şubat 2026) sonrası bağlayıcı uzlaşma olmadan tıkalı durumda.

Kaynak: Avrupa Komisyonu (PPWR; Plastics own resource), 2025; UNEP/IISD INC süreç notları, 2025–2026.

Stratejik Çıkarım – Türkiye'ye Yansıması

Avrupa'daki üretim gerilemesi ve PPWR kaynaklı geri dönüştürülmüş içerik zorunlulukları, Türkiye için çift yönlü bir tablo yaratıyor. Bir yandan AB'nin yerel üretim kaybı, maliyet-rekabetçi Türk üreticisine ihracat fırsatı sunuyor; diğer yandan AB'ye ihracatta artan geri dönüşüm/karbon standartları, dönüşüm yatırımı yapmayan firmalar için pazara erişim riski taşıyor. 2026'daki Hürmüz/Orta Doğu kaynaklı petrol şoku ise hammadde maliyet baskısını yeniden yukarı çevirdi; petrole ve ithal polimere yüksek bağımlı Türk üreticisi için bu, 2026'nın en önemli maliyet riskidir.

3 Türkiye Plastik Sektörü

~10 mn
ton

Yıllık Üretim

PAGEV, 2024

~41 mlr \$

Üretim Değeri

mamul, 2024

%~85

Hammadde İthalatı

arz içindeki pay

%2.7

Takipteki Kredi

oran · Mart 2026

Konum ve Büyüklük

PAGEV verilerine göre Türkiye plastik sektörü yıllık ~10 milyon ton üretim ve mamulde ~41 milyar dolar üretim değeri ile Avrupa'nın önde gelen, dünyanın ise ilk altı üreticisinden biridir. 2025'in ilk yarısında plastik ambalaj alt sektörü 2,08 milyon ton üretim ve 915 milyon dolar dış ticaret fazlası kaydetti; plastik inşaat malzemelerinde üretim 2,21 milyon tona ulaştı.

Kaynak: PAGEV, Türkiye Plastik Ambalaj ve İnşaat Malzemeleri Sektör İzleme Raporları, 2025.

Maliyet, Finansman ve Talep

Sektörün yapısal zayıflığı hammaddede %85'e varan dışa bağımlılıktır; ithalatın ağırlığı Orta Doğu ve Güney Kore kaynaklıdır. PAGEV Başkanı'nın değerlendirmelerine göre PE/PP gibi temel hammaddelerde fiyat artışları, yüksek finansman maliyeti ve kur oynaklığı sektörün başlıca sorunlarıdır. İSO Sektörel PMI verisinde kimyasal-plastik-kauçuk, son aylarda hem üretim artışı kaydeden hem de en sert maliyet/teslimat baskısı yaşayan sektör olarak yüksek volatilité gösteriyor; en güncel manşet PMI 49.2 ile 50 eşliğinin hemen altında.

Kaynak: İSO / S&P; Global Türkiye Sektörel PMI (2026); PAGEV / BloombergHT (2025).

Stratejik Çıkarım — İç Piyasa Dengesi

Türkiye plastik sektörü 2026'ya 'güçlü dış talep, kırılgan iç finansman' ikilemiyle giriyor. Fasıl 39 dış ticaret açığının 2025'te 4.4 milyar doları aşması, mamul ihracatçısı-hammadde ithalatçısı yapının kaçınılmaz sonucudur ve hammadde fiyatlarına karşı net maliyet duyarlılığını yükseltir. Takipteki kredi oranının %1.6'den %2.7'e tırmanması, yüksek faiz ortamında özellikle KOBİ ölçeğindeki dönüştürücülerde bilanço baskısının arttığına işaret ediyor. Politika önceliği: hammaddede yerleşme (petrokimya yatırımı) ve seçici/uzun vadeli finansman.

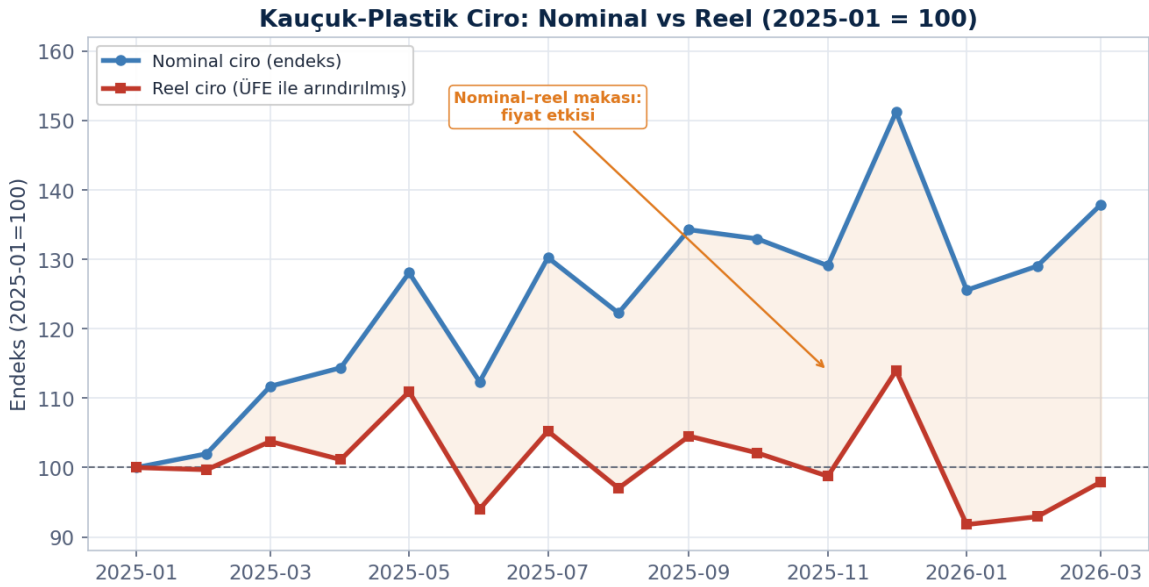
4 Veri Analizleri ve Sektör Yorumu

4.1 · Reel Aktivite: Nominal ve Reel Ciro

Kauçuk-plastik ciro endeksi 2025-01 / 2026-03 arasında %38 arttı; ancak aynı dönemde sektör ÜFE'si %41 yükseldi. Ciroyu sektör ÜFE'siyle deflate ettiğimizde reel ciro 100 bandında dalgalanarak Mart 2026'da 98'e geriliyor — yani reel hacimde net bir büyüme yok.

Şekil 1 — Kauçuk-Plastik Ciro: Nominal vs Reel (2025-01 = 100)

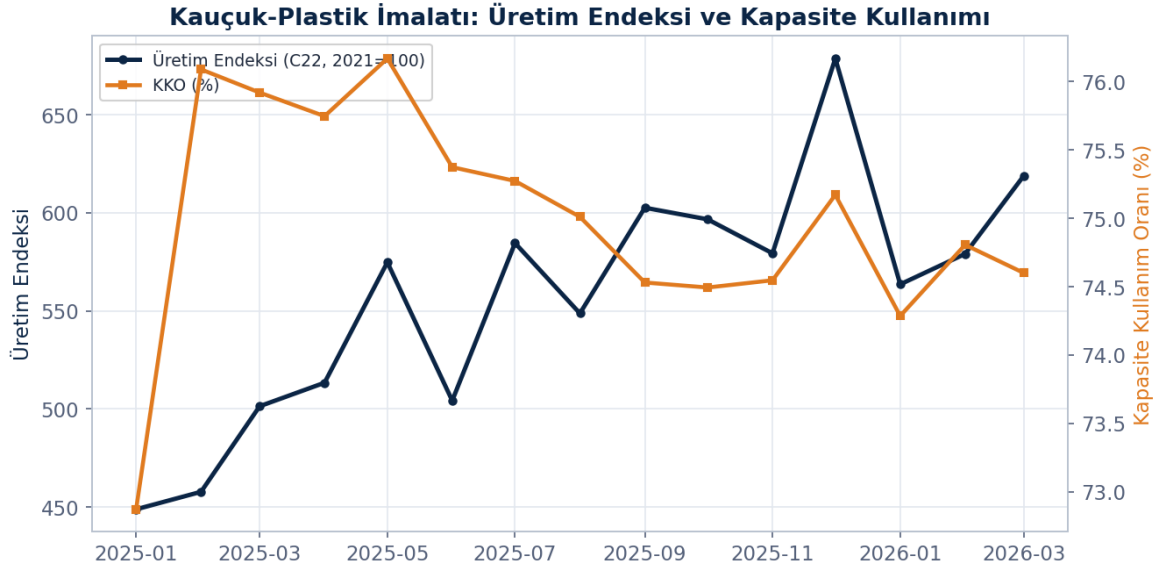

Kaynak: TÜİK ciro endeksi; TCMB sektör ÜFE ile reelleştirilmiştir.

Stratejik Çıkarım — Nominal büyümenin reel karşılığı

Nominal ve reel ciro arasında açılan makas, ciro büyümesinin önemli ölçüde fiyat (enflasyon) kaynaklı olduğunu, reel üretim hacmindeki artışın ise sınırlı kaldığını ortaya koyuyor. Reel cironun 100 bandının bir miktar altında seyretmesi, sektörün 2025 başına kıyasla reel anlamda büyümediğine işaret ediyor. Bu nedenle nominal ciro büyümesinin tek başına performans göstergesi olarak değerlendirilmemesi, reel serilerin esas alınması yerinde olacaktır.

Şekil 2 – Üretim Endeksi (ciro, 2021=100) ve Kapasite Kullanım Oranı

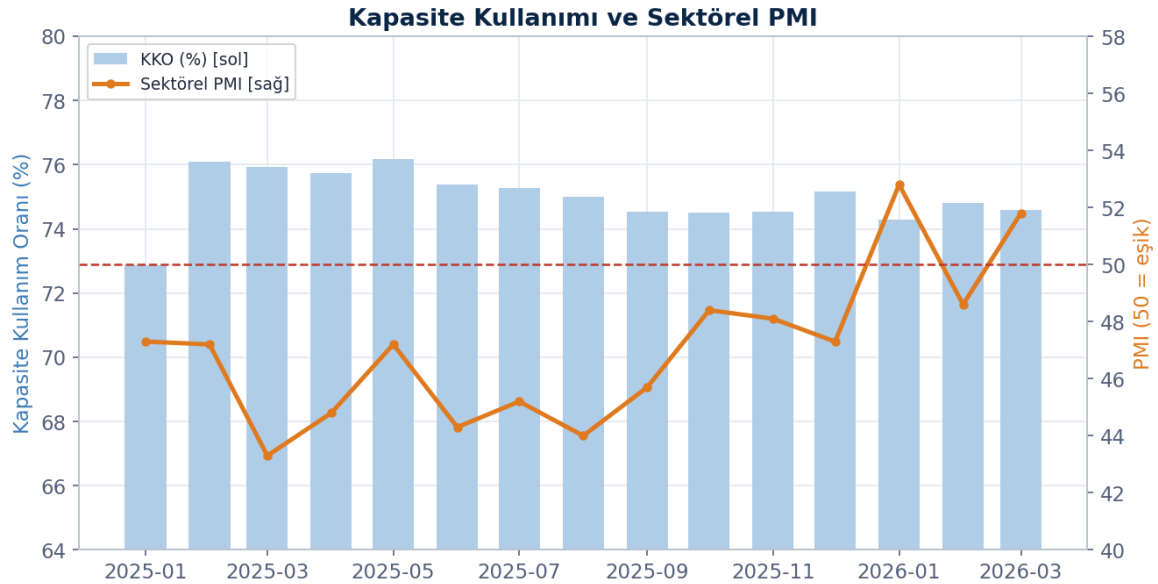

Kaynak: TÜİK Ciro Endeksleri (C22); TCMB/EVDS KKO (TP_KKO2_IS_22).

Stratejik Çıkarım

Ciro endeksi güçlü yükselse de bu büyük ölçüde nominal bir seridir; reel hacmin asıl göstergesi olan kapasite kullanımı ~%75 bandında yataydır. İki serinin ayrışması, 'fiyat etkili ciro büyümesi – yatay reel üretim' tablosunu doğrular. Sağlıklı toparlanma için KKO'nun %78–80 üzerine çıkması beklenmelidir.

Şekil 3 – Kapasite Kullanımı ve Sektörel PMI

Kaynak: TCMB KKO (TP_KKO2_IS_22); İSO / S&P; Global Türkiye Sektörel PMI.

İlgili kaynak: [İSO Türkiye Sektörel PMI raporları](#)

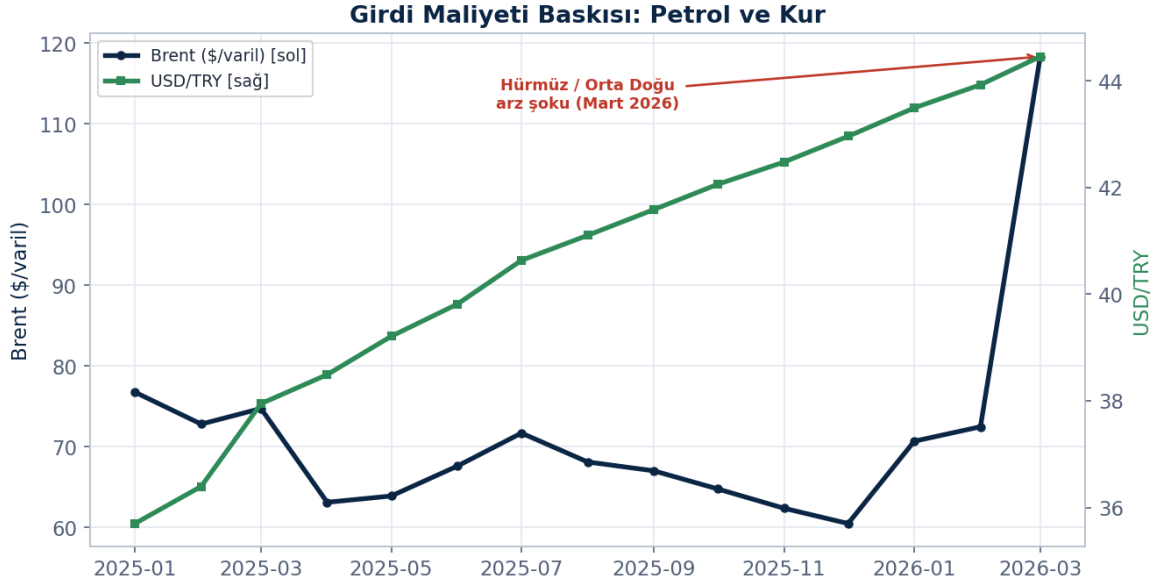
Stratejik Çıkarım – Atıl kapasite ve talep görünümü

İki gösterge birbirini destekliyor: kapasitenin yaklaşık dörtte biri atıl durumda ve satınalma yöneticileri çoğu ay talepte zayıflık raporluyor (PMI 50 eşliğinin altında). PMI'daki kısa süreli eşik üstü hareketler çoğunlukla stok tamamlama veya öne çekilen siparişlerle açıklanır ve henüz kalıcılık kazanmamıştır. Yeni siparişler alt endeksinin zayıf seyri, toparlanmanın henüz teyit edilmediğine işaret ediyor.

4.4 · Girdi Maliyeti Baskısı: Petrol ve Kur

Brent petrol dönem başındaki ~77 dolardan Mart 2026'da 118 dolara kadar yükseldi (+%54). USD/TRY ise 35,7'den 44,5'e çıktı (+%24,5). Petrokimya kökenli plastik hammaddesi hem dolar fiyatına hem kura duyarlı olduğu için bu iki eğri sektörün maliyet tabanını doğrudan belirliyor.

Şekil 4 – Girdi Maliyeti Baskısı: Brent (\$/varil) ve USD/TRY

Kaynak: Investing.com (Brent, USD/TRY); aylık kapanış.

İlgili kaynak: [2026 Strait of Hormuz crisis & oil shock haberleri \(Al Jazeera / Wikipedia\)](#)

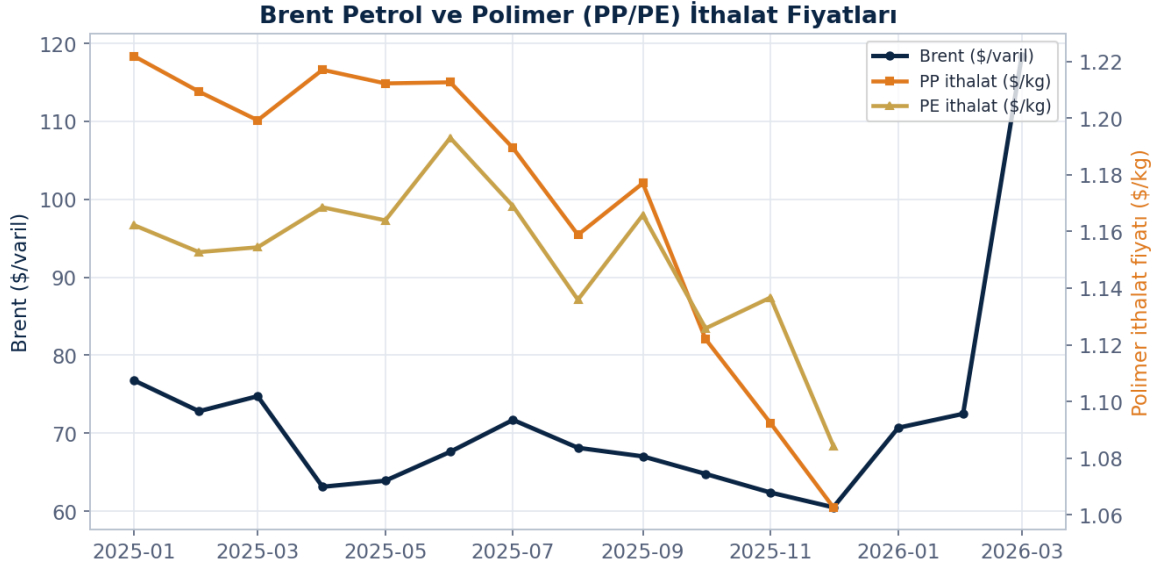
Stratejik Çıkarım – Çifte kısıkaç (jeopolitik teyitli)

Mart 2026'daki dikey sıçrama olağan bir piyasa hareketi değil; 2026 Hürmüz Boğazı krizi / İran savaşı kaynaklı bir arz şokudur. Web kaynakları, Brent'in 8 Mart 2026'da 100 doları aştığını ve zirvede ~120 dolara ulaştığını; IEA'nın bunu 'petrol piyasası tarihinin en büyük arz kesintisi' olarak nitelediğini doğruluyor. Sektör açısından çifte kısıkaç var: dolar bazlı petrol yükselirken TL de değer kaybediyor, dolayısıyla TL cinsi girdi maliyeti iki kanaldan birden artıyor.

Stratejik Çıkarım – İleri Bakış: Kur + Petrol 'Çifte Baskı' Riski

2025–2026 başında sektörün maliyet baskısı ağırlıklı kur kaynaklı oldu; ham petroldeki dalgalanma, Çin kaynaklı polimer arz fazlası nedeniyle girdi fiyatlarına sınırlı yansıdı (petrol-nafta-polimer geçişkenliği). Ancak 2026 Hürmüz / İran kaynaklı petrol şoku ancak Mart 2026'da belirginleşti ve bu geçişkenlik gecikmeli işlediğinden etkisi ilk çeyrek 2026 verisinde henüz görünmüyor. İleriye dönük risk: şok kalıcılaşırsa Brent kanalı yeniden devreye girip mevcut kur baskısına eklenebilir; maliyet baskısı tek kanaldan (kur) çift kanala (kur + petrol) dönüşerek 2026'nın ilerleyen aylarında olumsuzluk derecesini artırabilir. Yakından izlenmesi gereken yukarı yönlü bir maliyet riskidir.

Şekil 5 – Brent Petrol ve Polimer (PP/PE) İthalat Fiyatları

Kaynak: Investing.com (Brent); UN Comtrade ithalat birim değerleri (PP/PE).

İlgili kaynak: [Wood Mackenzie – Petrochemicals oversupply crisis](#)

İlgili kaynak: [Argus – New PE capacity favorable to buyers in 2026](#)

İlgili kaynak: [EIA Short-Term Energy Outlook](#)

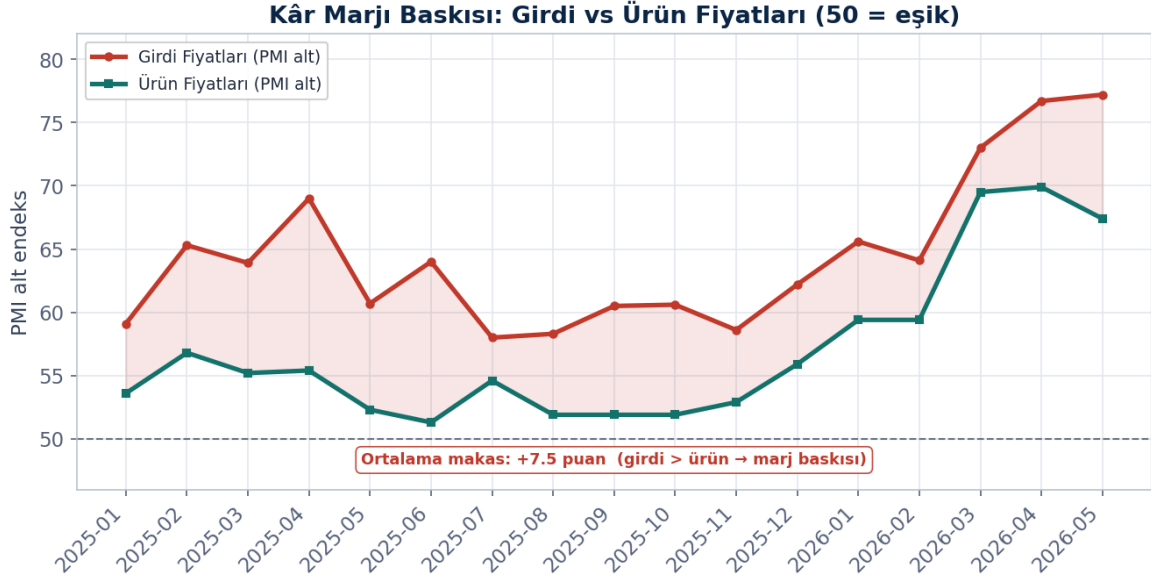
Stratejik Çıkarım – Petrol-polimer bağı ve kopma

Polimer fiyatlarının petrol/nafta ile yapısal bağı bilinen bir olgudur: ham petrol naftaya, oradan etilen/propilene aktarılır. Ancak grafikte 2025 boyunca önemli bir kopma görülüyor: Brent göreceli yatay-düşük seyrederken PP/PE ithalat fiyatları belirgin biçimde geriledi. Fiyatların petrolden bağımsızlaşması, maliyet değil arz fazlası kaynaklı bir baskıya işaret eder.

Stratejik Çıkarım – Çin Kaynaklı Arz Fazlası (Çin Etkisi)

Bu kopmanın başlıca nedeni Çin kaynaklı yapısal petrokimya kapasite fazlasıdır. 2020-2025 arasında küresel etilen kapasitesinin yaklaşık %70'i Çin'de kuruldu; kapasite ~40 milyon ton artarken talep yalnızca ~27 milyon ton büyüdü. Çin bugün küresel propilen kapasitesinin ~%31'ine sahip, dünyanın en büyük PP üreticisidir ve iç pazarda kendine yeter hale geldikçe fazla arzı ihracata yönlendirerek küresel PP/PE fiyatlarını baskılıyor (geç 2025'te spot fiyatların kontrat altına inmesi klasik aşırı arz sinyalidir). Türk dönüştürücüsü için bu kısa vadede ucuz hammadde fırsatı; ancak 2026 petrol şoku bu deflasyonist etkiyi kısmen tersine çevirebilir. İki gücün (Çin arz fazlası ↓ vs. petrol şoku ↑) net bakiyesi, 2026 hammadde maliyetinin yönünü belirleyecek.

Şekil 6 — Kâr Marjı Baskısı: Girdi vs Ürün Fiyatları (PMI alt endeksleri)

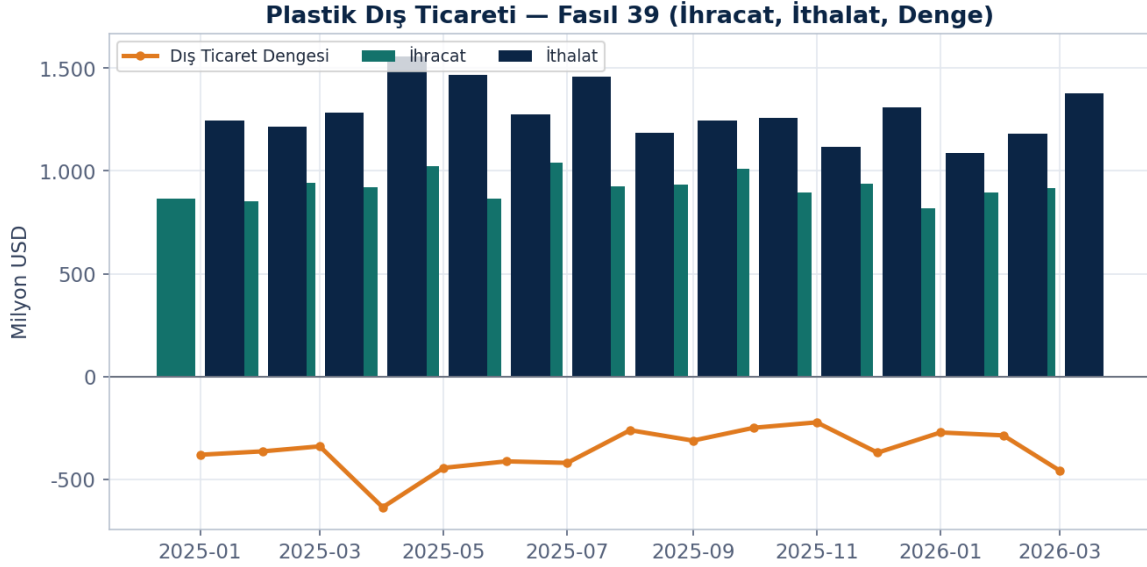

Kaynak: İSO / S&P; Global Sektörel PMI alt endeksleri (Girdi ve Ürün Fiyatları).

Stratejik Çıkarım — Marj sıkışması (ArPro analizi)

Girdi fiyatları alt endeksi, ürün fiyatları alt endeksinin ortalama 8 puan üzerinde seyrediyor. Bu kalıcı makas, üreticilerin artan maliyetleri satış fiyatlarına tam yansıtamadığını — yani kâr marjlarının sıkıştığını gösteren güçlü bir sinyaldir. Petrol şoku bu makası daha da açma riski taşıyor; fiyatlama gücü zayıf olan KOBİ ölçeğindeki dönüştürücüler en kırılgan grup.

Şekil 7 – Plastik Dış Ticareti (Fasıl 39): İhracat, İthalat ve Denge

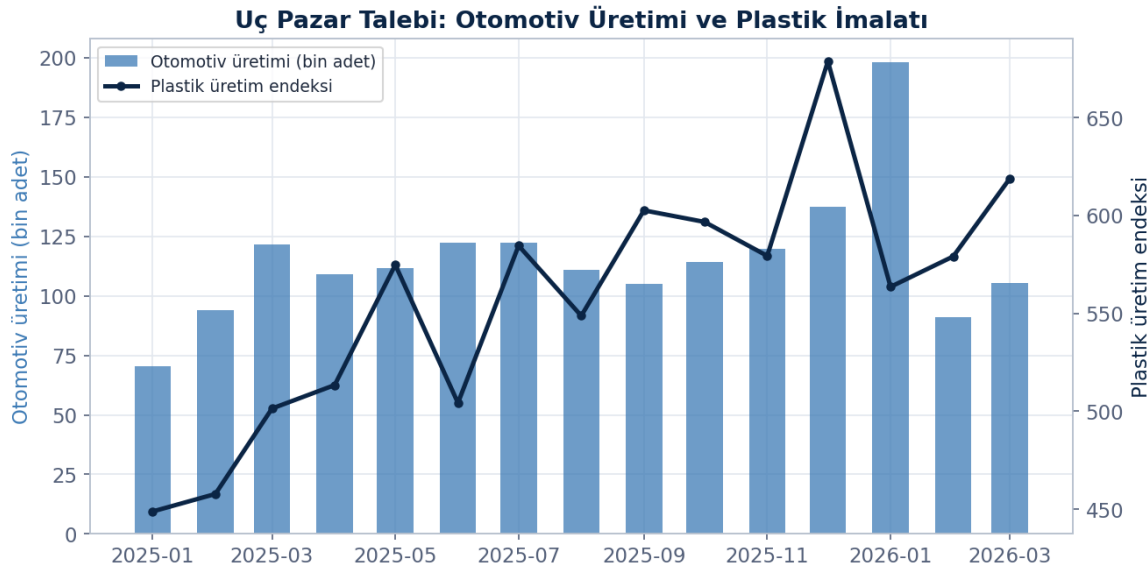
Kaynak: TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri, Fasıl 39 (Plastikler ve mamulleri).

İlgili kaynak: [PAGEV Sektör İzleme Raporları](#)

Stratejik Çıkarım — PAGEV verileriyle uyumlu

Yapısal dış ticaret açığı, sektörün net hammadde ithalatçısı kimliğini yansıtır ve PAGEV'in mamul bazında fazla / hammadde bazında açık tespitiyle uyumludur. Açığın seyri büyük ölçüde polimer fiyatları ve kur tarafından belirlenir; katma değerli mamul ihracatına kayış, açığı yapısal olarak daraltacak tek kalıcı kaldıraçtır.

Şekil 8 – Uç Pazar: Otomotiv Üretimi ve Plastik İmalatı

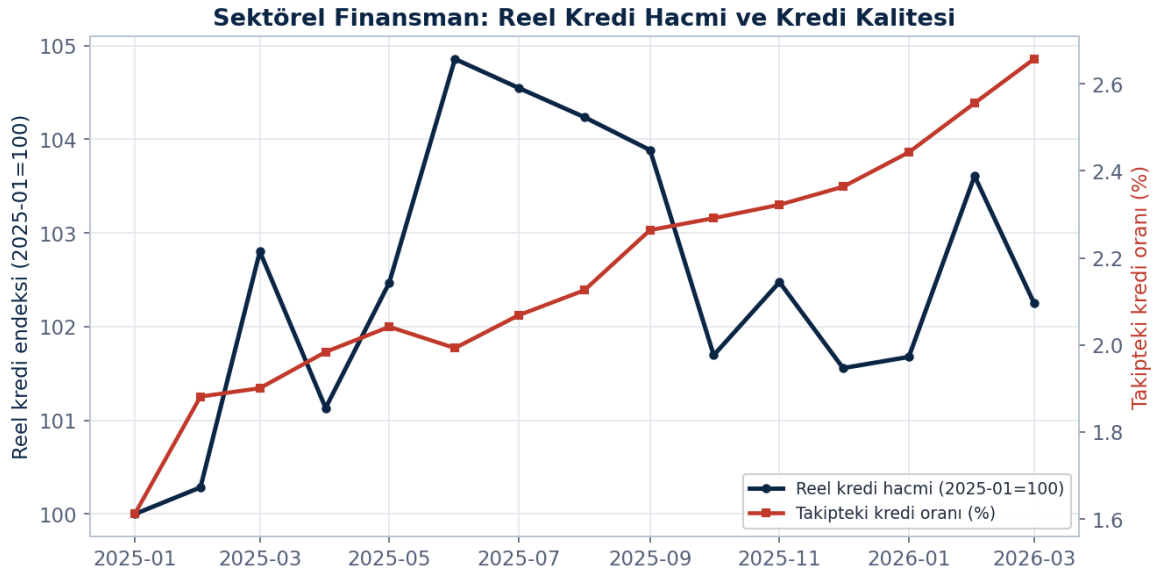
Kaynak: OSD Üretim Bülteni (otomotiv); TÜİK (plastik üretim endeksi).

İlgili kaynak: [PlasticsEurope — otomotivde plastik](#)

Stratejik Çıkarım — Otomotiv plastik talebindeki rolü

PlasticsEurope verilerine göre otomotiv, Avrupa plastik talebinin yaklaşık %10'unu oluşturan üçüncü büyük uç pazardır; ortalama bir araç 150–240 kg plastik içerir. Türkiye'de otomotiv üretimindeki dalgalanma, mühendislik plastikleri ve compound talebi için öncül bir göstergedir.

Şekil 9 – Sektörel Finansman: Reel Kredi Hacmi ve Takipteki Kredi Oranı

Kaynak: TCMB/EVDS sektörel kredi dağılımı (Kauçuk-Plastik); ÜFE ile reelleştirilmiştir.

Stratejik Çıkarım – Bilanço sağlığı

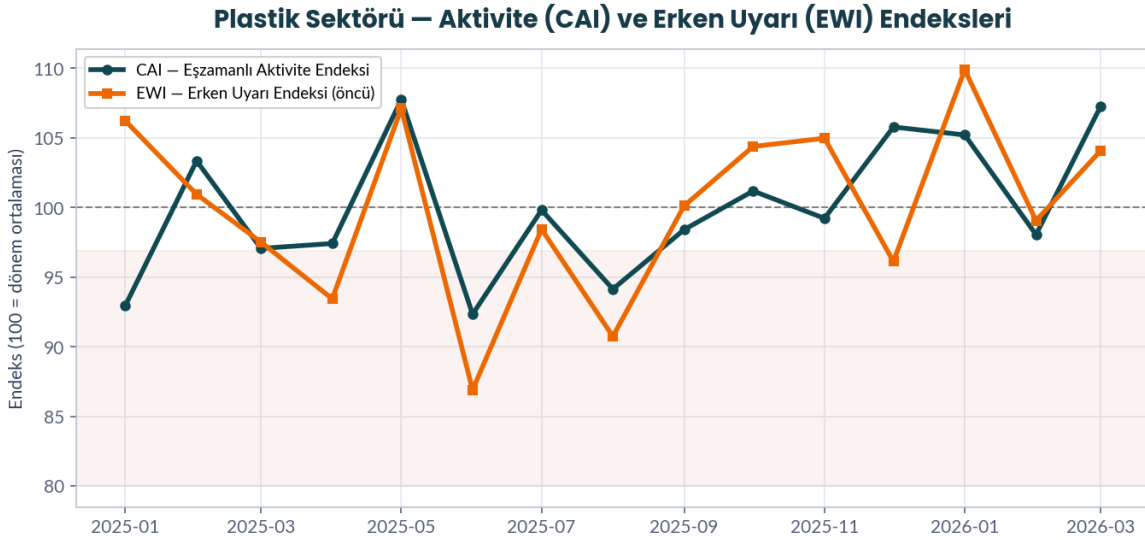
Nominal kredi büyüse de ÜFE ile deflate edilmiş reel kredi hacmi, yüksek faiz ortamında sınırlı genişliyor. Asıl uyarı sinyali takipteki kredi oranının %1.6'den %2.7'e yükselmesidir; bu, finansman maliyetinin reel sektörün borç çevirme kapasitesini zorladığını gösterir. İzlenmesi gereken kritik bir kırılma noktasıdır.

İleri Analizler — Bileşik Endeksler ve Ekonometrik Modeller

Aşağıda, önceki grafiklerdeki bireysel göstergeleri bileşik endekslere ve sağlam ekonometrik modellere dönüştürüyoruz: erken uyarı/nowcast endeksi, maliyet geçişkenliği, ihracat-rekabetçilik ve senaryo analizi. Yöntem OECD Bileşik Öncü Göstergeler geleneğindedir; kısa örneklem (n=15 ay) nedeniyle bulgular kesin nokta-tahmin değil, yön ve büyüklük göstergesi olarak yorumlanmalıdır.

4.10 · Erken Uyarı ve Nowcast Endeksi (CAI / EWI)

Şekil 10 — CAI (Eşzamanlı Aktivite) ve EWI (Erken Uyarı) Endeksleri

Bileşik z-skor endeksi · 100=dönem ort. · kırmızı bölge: uyarı eşiği altı (OECD CLI geleneği)

Kaynak: ArPro hesaplaması; bileşenler: TÜİK, TCMB/EVDS, İSO/S&P; Global, Eurostat.

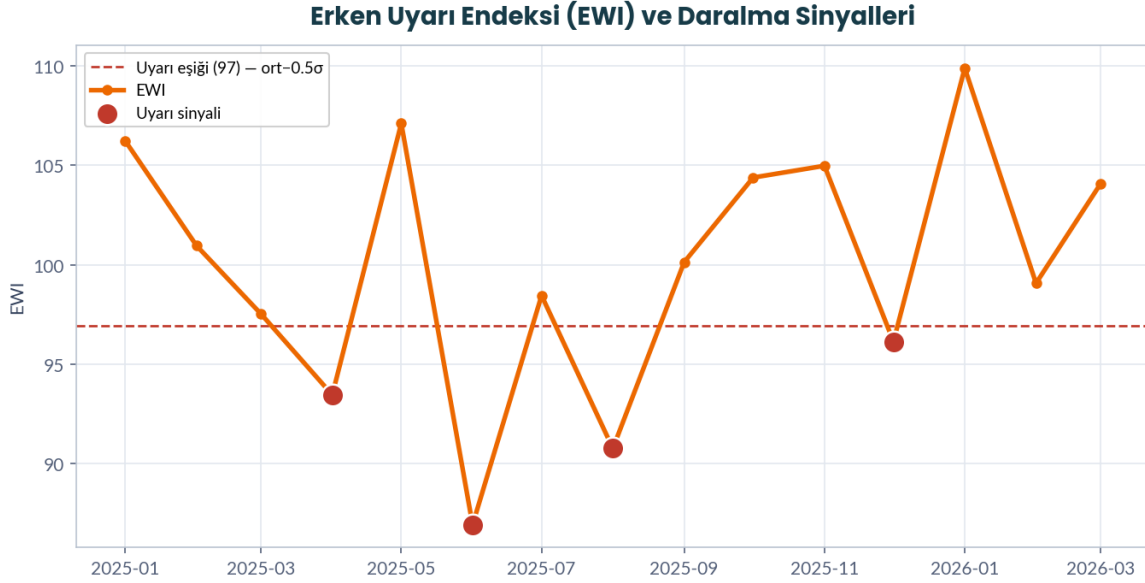
İlgili kaynak: [OECD — Composite Leading Indicators \(CLI\)](#)

İlgili kaynak: [ISO / S&P; Global — Türkiye Sektörel PMI](#)

Stratejik Çıkarım — Sektör Nabızı ve Öncü Sinyal

CAI 'şu anki' aktiviteyi, EWI ileriye dönük talebi ölçer (eşzamanlı korelasyon 0,57). EWI'den CAI'ye nowcast regresyonu anlamlı (robust $p=0,012$, $R^2=0,32$, $DW=2,0$); ancak çapraz doğrulamada güç mütevazı (LOO $R^2=0,12$, $n=15$): EWI bir yön/eşik göstergesidir, nokta-tahmin aracı değildir. Veri biriktikçe güçlenecektir.

Şekil 11 — EWI ve Daralma Sinyalleri (eşik = ortalama - 0,5)

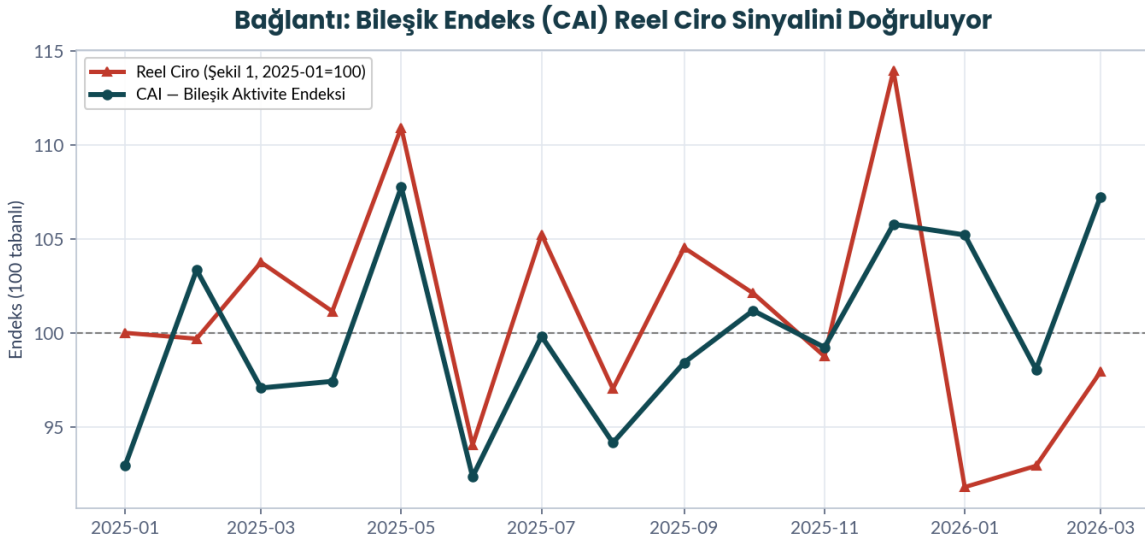

Kaynak: İSO/S&P; Global Sektörel PMI; Eurostat (AB sanayi üretimi).

Stratejik Çıkarım — Erken Uyarı Kuralı

EWI eşığının altına indiğinde daralma uyarısı oluşur; tarihsel olarak 4 uyarının 3'ü aktivitenin ortalama altı aylarıyla örtüştü (%75 isabet). Tek yanlış alarm yıl-sonu mevsimsel etkisidir.

Şekil 12 — Bağlantı: CAI ve Reel Ciro (Şekil 1)

CAI; reel ciro, KKO ve PMI'nin bileşimidir — tek seriye göre daha az gürültülü 'sektör nabzı'.

Kaynak: TÜİK ciro endeksi (reelleştirilmiş); ArPro bileşik endeksi.

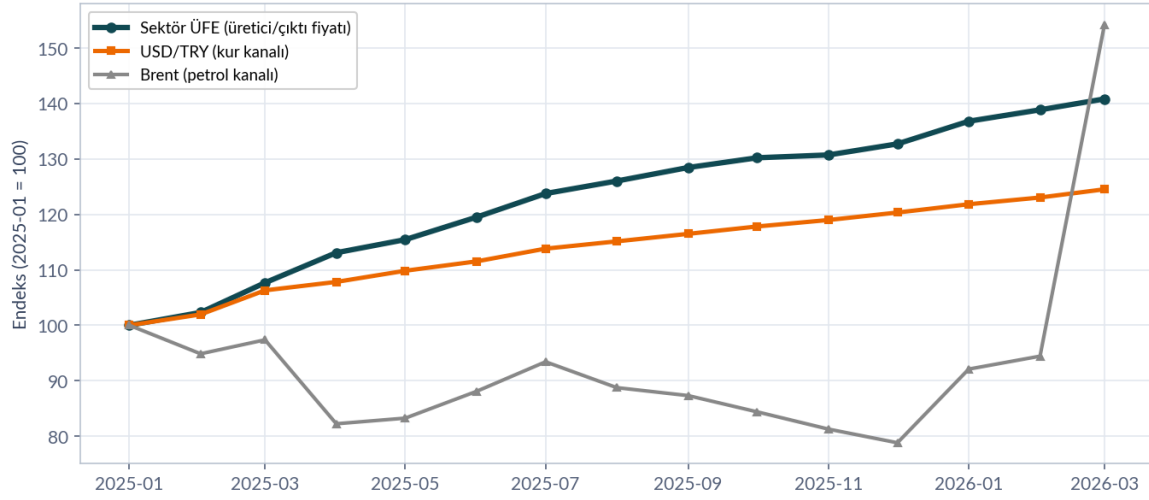
Stratejik Çıkarım — Doğrulama

Bileşik endeks (CAI), raporun manşet bulgusu olan reel ciroyla aynı yönde hareket eder; çok-göstergeli olduğu için tek seriye göre daha az gürültülü bir 'sektör nabzı' sunar.

4.11 · Maliyet Geçişkenliği ve Marj

Şekil 13 — Geçişkenlik: Sektör ÜFE Büyük Ölçüde Kuru İzliyor

Maliyet Geçişkenliği: Sektör ÜFE Büyük Ölçüde Kuru İzliyor

Kümülatif değişim, 2025-01=100. ÜFE-kur birlikteliği yüksek geçişkenliği gösterir (lit.: ERPT=1,13).

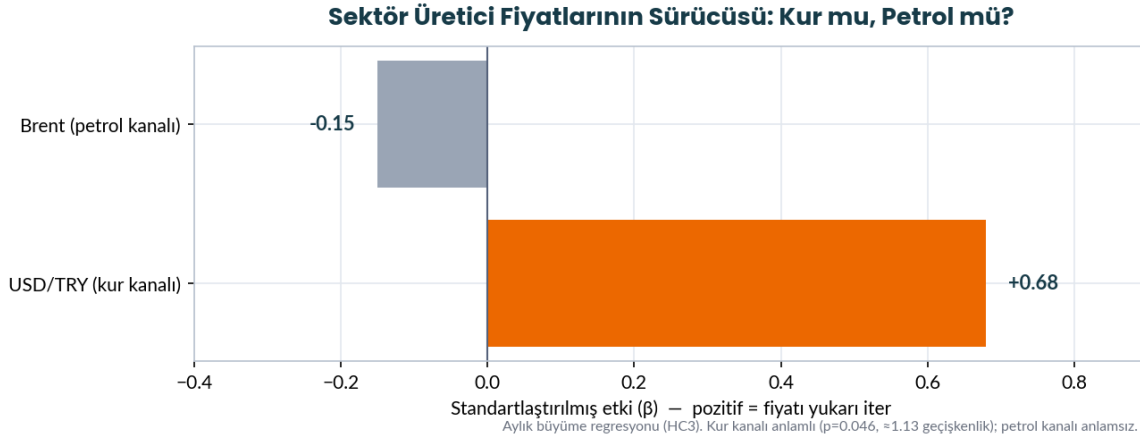
Kaynak: TÜİK/TCMB sektör ÜFE; Investing.com (Brent, USD/TRY).

İlgili kaynak: [Exchange Rate Pass-Through in Turkey \(ERPT ≈ 1,13\)](#)

Stratejik Çıkarım — Kur Geçişkenliği (≈1,13)

Kur geçişkenliği katsayısı 1,13 — Türkiye için akademik literatürdeki ≈1,13 ile birebir aynı. %1 TL değer kaybı, sektör üretici fiyatını ~%1,13 yükseltir; yüksek ve sağlam geçişkenlik.

Şekil 14 — Sürücü Gücü: Kur Kanalı vs Petrol Kanalı

Kaynak: Aylık büyüme regresyonu, standartlaştırılmış katsayılar (HC3).

İlgili kaynak: [Wood Mackenzie — Petrokimyada arz fazlası krizi \(Çin etkisi\)](#)

Stratejik Çıkarım — Petrol Değil, Kur

Baskın sürücü kur ($\beta=+0,68$, $p=0,046$); petrol kanalı anlamsız ($\beta=-0,15$) — Çin arz fazlasının polimeri ucuz tutmasıyla tutarlı. Stratejik öncelik: kur (FX) riskini yönetmek; ham petrol takibi ikincildir.

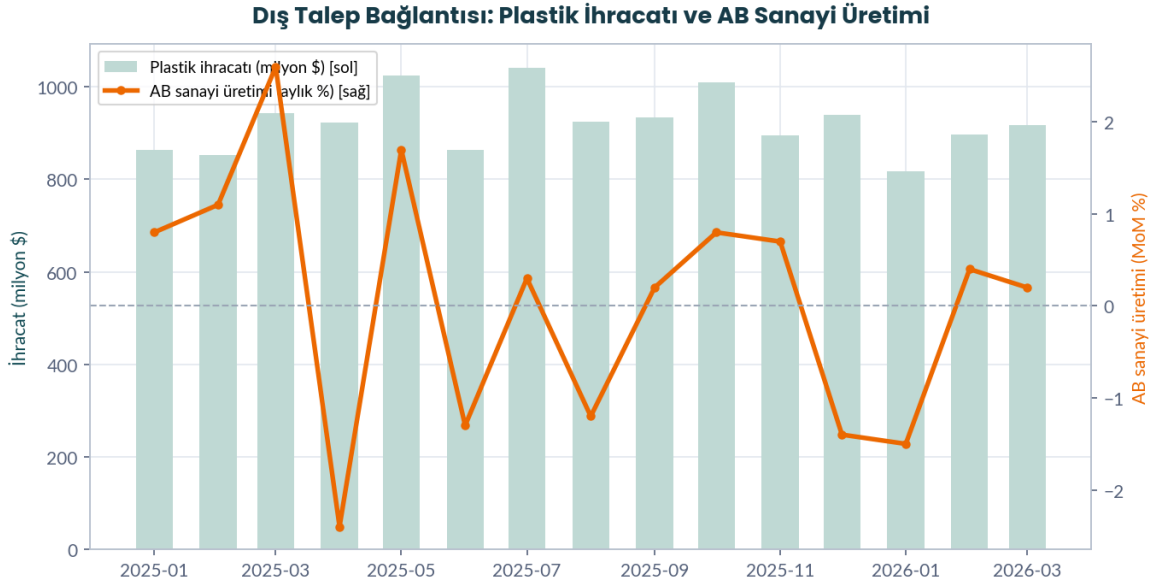
Stratejik Çıkarım — İleri Bakış: Kur + Petrol 'Çifte Baskı' Riski

2026 Hürmüz/İran kaynaklı petrol şoku ancak Mart 2026'da belirginleşti ve petrol-nafta-polimer geçişkenliği gecikmeli işlediğinden etkisi ilk çeyrek 2026 verisinde henüz görünmüyor. Şok kalıcılaşırsa Brent kanalı yeniden devreye girip kur baskısına eklenebilir; maliyet baskısı tek kanaldan (kur) çift kanala (kur + petrol) dönüşerek 2026'nın ilerleyen aylarında olumsuzluk derecesini artırabilir.

4.12 · İhracat ve Rekabetçilik

ARAŞTIRMA & PROJE

Şekil 15 — Dış Talep: Plastik İhracatı ve AB Sanayi Üretimi

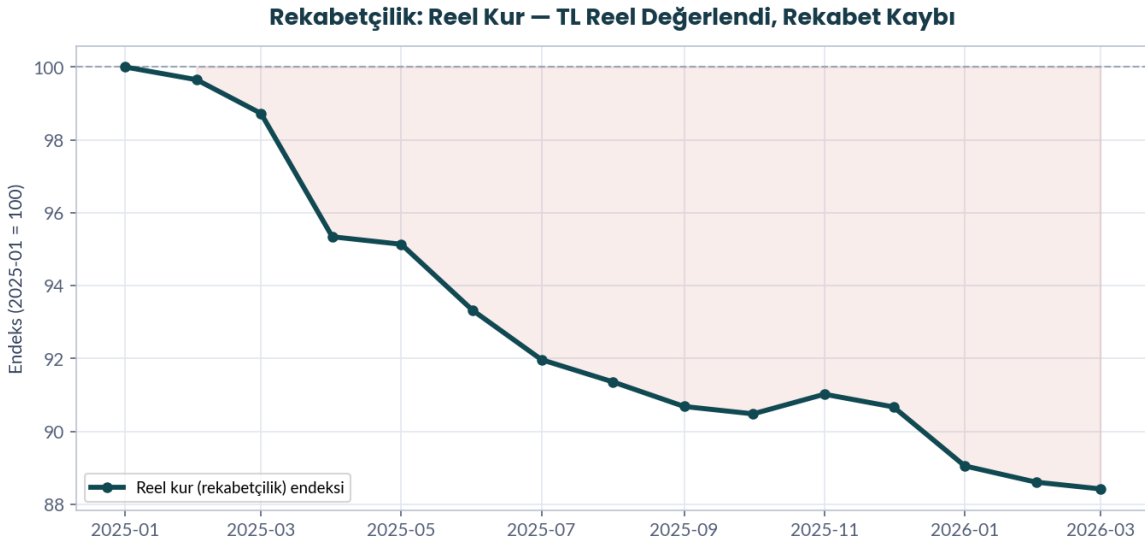
Kaynak: TÜİK Dış Ticaret (Fasıl 39); Eurostat (AB sanayi üretimi).

İlgili kaynak: [PAGEV — Türkiye Plastik Sektör İzleme Raporları](#)

Stratejik Çıkarım — Dış Talep Belirleyici

İhracatın ana sürücüsü AB sanayi talebidir (eşzamanlı korelasyon 0,54; $p=0,078$). AB konjonktürü firmaların kontrolü dışında dışsal bir faktördür; PAGEV verileri de ana pazarın AB olduğunu doğrular.

Şekil 16 — Rekabetçilik: Reel Kur (TL Reel Değerlendi)

Reel kur = USD/TRY / sektör ÜFE (2025-01=100). 100 altı = TL reel değerlenme = ihracatta rekabet kaybı.

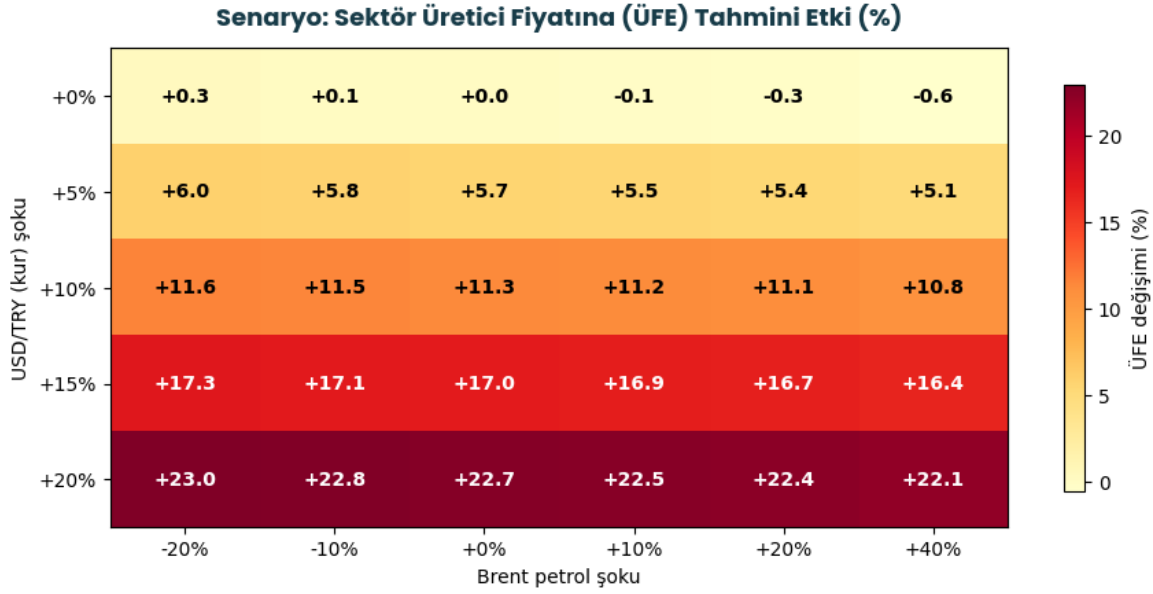
Kaynak: USD/TRY ÷ sektör ÜFE (2025-01=100).

Stratejik Çıkarım — Sessiz Rekabet Erozyonu

Reel kur 100'den ~88'e geriledi: yurt içi enflasyon kurdan hızlı arttığı için TL reel olarak ~%12 değerlendi. Bu bir rekabet kaybı baskısıdır; yön: fiyat rekabeti yerine katma değerli/niş ürünlere kayış.

4.13 · Senaryo / Duyarlılık Analizi

Şekil 17 — Senaryo Matrisi: Kur ve Petrol Şoklarının ÜFE'ye Etkisi (%)

Kaynak: ArPro hesaplaması; geçişkenlik esnekliklerine dayalı (kur $\beta=1,13$, petrol $\beta=0$).

İlgili kaynak: [BloombergHT — Türk plastik sektöründe maliyet alarmı \(PAGEV\)](#)

İlgili kaynak: [2026 Hürmüz Boğazı krizi — petrol fiyatı sevri \(CNBC\)](#)

Stratejik Çıkarım — Maliyet Riski = Kur Riski

Maliyet duyarlılığı neredeyse tamamen satır boyunca (kur) değişir; sütun boyunca (petrol) ihmal edilebilir. TL %10 değer kaybederse ÜFE ~%11 artar; aynı orandaki petrol şokunun etkisi ~%0. Karar: maliyet öngörülebilirliğinin anahtarı kur riskini yönetmektir (vadeli işlem, doğal hedge, döviz-endeksli sözleşmeler).

Stratejik Çıkarım — Brent / Hürmüz Boyutu (Matrisin Sağ Sütunları)

Matriste petrol etkisinin ~0 görünmesi, geçişkenlik katsayısının (β) örneklem dönemindeki davranışını yansıttığından kaynaklanır: 2025'te Çin arz fazlası polimeri ucuz tuttu ve Hürmüz/İran kaynaklı petrol şoku ancak son ayda belirip henüz fiyatlara geçmedi. Şok kalıcılaşırsa petrol katsayısı yeniden pozitifte dönebilir; bu durumda matrisin sağ sütunları (yüksek Brent şoku) mevcut hesaplamadan daha yüksek ÜFE etkisi taşıyabilir. En kritik alan sağ-alt köşedir (yüksek kur + yüksek petrol): bugünkü tabloda ~%22, ancak Brent geçişkenliği canlanırsa bunun da üzerinde bir 'çifte baskı' bölgesi. Bu nedenle matris, petrol tarafında muhafazakâr (alt sınır) okunmalı ve Hürmüz/İran gelişmeleri yakından izlenmelidir.

5 Kaynakça ve Veri Notu

Veri Kaynakları

Bu rapor; TÜİK (ciro, üretim, dış ticaret, inşaat endeksleri), TCMB/EVDS (kur, faiz, KKO, ÜFE, sektörel krediler, konut), İSO / S&P Global (Sektörel PMI), OSD (otomotiv üretimi), Eurostat (AB sanayi üretimi) ve Investing.com / UN Comtrade (Brent, polimer fiyatları) verileri üzerine kuruludur. Birleşik veri seti 2025-01 / 2026-03 dönemini kapsar.

Başlıca Kurumsal Kaynaklar (Dünya & Türkiye)

- PlasticsEurope – Plastics the Fast Facts 2025 (Ekim 2025). plasticseurope.org
- OECD – Global Plastics Outlook (2022). oecd.org
- U.S. EIA – Short-Term Energy Outlook (Ekim 2025). eia.gov
- Avrupa Komisyonu – Packaging & Packaging Waste Regulation (PPWR) ve Plastics own resource (2025). ec.europa.eu
- UNEP / IISD – Global Plastics Treaty INC-5.2 & INC-5.3 süreç notları (2025–2026).
- PAGEV – Türkiye Plastik Ambalaj ve İnşaat Malzemeleri Sektör İzleme Raporları (2025). pagev.org
- İSO / S&P; Global – Türkiye Sektörel PMI, Mart & Nisan 2026. iso.org.tr
- Plastics Engineering – From Crude to Cost: The Oil–Plastic Price Connection (Ağustos 2025).
- Statista / EEA – Avrupa plastik talebi sektörel dağılımı.
- Wood Mackenzie – Petrochemicals in peril: oversupply crisis (Çin kapasite fazlası), 2025.
- Argus Media – Viewpoint: New PE capacity favorable to buyers in 2026.
- OECD – Composite Leading Indicators (CLI) ve metodolojisi (erken uyarı yöntemi).
- Exchange Rate Pass-Through in the Turkish Economy, 2009–2023 (kur geçişkenliği ≈1,13).

Veri Notu – Reelleştirme ve Kapsam

Nominal seriler (ciro, kredi) sektör ÜFE'si ile deflate edilerek reel değerlere dönüştürülmüştür. Dış ticaret verileri Fası 39 (Plastikler ve mamulleri) kapsamındadır; sektörel kredi serileri Kauçuk-Plastik Ürünler sanayisini kapsar. Tüm seriler aylık olup birleşik veri seti 2025-01 / 2026-03 dönemini içerir (Sektörel PMI: 2026-05'e kadar).

Yasal Uyarı: Bu rapor yalnızca bilgilendirme amaçlıdır ve yatırım tavsiyesi niteliği taşımaz. Veriler kamuya açık resmi kaynaklardan derlenmiştir; değerlendirmeler ArPro tarafından hazırlanmıştır. © 2026 ArPro · Araştırma & Proje · www.arpro.com.tr